

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (Dumitru Gherasim)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Eugeniu Bejenaru, Aurelia Toderaș, Ana Albu)

ÎNCHEIERE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de întreprinderea individuală „Chetrari Stanislav”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea de stat „Vamservinform” împotriva întreprinderii individuale „Chetrari Stanislav”, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Forward International” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de întreprinderea individuală „Chetrari Stanislav” și s-a menținut hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, prin care s-a admis acțiunea depusă de întreprinderea de stat „Vamservinform”,

constată:

La 17 noiembrie 2017, întreprinderea de stat „Vamservinform” (în continuare ÎS „Vamservinform”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii individuale „Chetrari Stanislav” (în continuare ÎI „Chetrari Stanislav”), intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Forward International” (în continuare SRL „Forward International”) cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-5, 17).

În motivarea acțiunii a menționat că, la 28 august 2015, pârâtului ÎI „Chetrari Stanislav”, ca transportator al mărfii agentului economic SRL „International”, i-au fost prestate servicii de intrare și staționare temporară a unităților de transport pentru controlul vamal al mărfii și a mijloacelor de transport în zona de control vamal Petricani, loc aprobat de organul vamal și aflat sub supravegherea acestuia. Antrepozitul vamal Petricani este administrat și gestionat de către ÎS „Vamservinform” în baza autorizației deținute.

În acest sens reclamantul a invocat că, drept temei de înaintare a prezentei acțiunii servește permisul nr. 7927 din 28 august 2015 înregistrat în Registrul de evidență a intrărilor/staționărilor a transportului cu numărul de înmatriculare xxxxx, ce aparține ÎI „Chetrari Stanislav”. Deopotrivă, șoferului Igor Toma i-a fost eliberată, sub semnătură, factura fiscală nr. EUG000258872 din 09 septembrie 2015 și care ulterior a fost prezentată ÎI „Chetrari Stanislav” pentru a o achita.

Distinct acestor circumstanțe, ÎI „Chetrari Stanislav” nu și-a executat obligațiile față de ÎS „Vamservinform” și a acumulat o datorie în sumă de 700 de lei.

Astfel, în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 29 iulie 2016, a expediat în adresa ÎI „Chetrari Stanislav” reclamația nr. 328/01-02, însă ultimul refuză să achite datoria invocând drept motiv faptul că plata pentru serviciile de intrare și staționare temporară a unităților de transport pentru controlul vamal al mărfii în zona de control vamal urmează să fie suportate de către agentul economic SRL „Forward International”, deoarece acestuia îi aparține marfa. La rândul său, SRL „Forward International” susține că prin comanda atașată la contractul transportării șoferul transportatorului i-a fost solicitat ca la vămuire să nu intre cu camionul pe teritoriul zonei de control vamal.

În această ordine de idei, reclamantul ÎS „Vamservinform” a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul ÎI „Chetrari Stanislav” în beneficiul său a datoriei în sumă de 700 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 270 de lei.

Prin hotărârea din 11 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a admis acțiunea depusă de ÎS „Vamservinform” și s-a încasat din contul ÎI „Chetrari Stanislav” în beneficiul ÎS „Vamservinform” datoria în sumă de 700 de lei și suma de 270 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată (f.d. 62, 73-75 recto-verso).

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de ÎI „Chetrari Stanislav” și s-a menținut hotărârea din 11 aprilie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central (f.d. 107, 108-117).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin faptul că, în baza contractului-comandă de transport nr. 1 din 24 august 2015, ÎI „Chetrari Stanislav” a transportat marfa agentului economic SRL „Forward International”. Totodată, conform contractului, șoferul a fost atenționat să nu intre cu camionul pe teritoriul terminalului vamal. Această solicitare este determinată de faptul că agentul economic SRL „Forward International” care a comandat serviciile de transport ÎI „Chetrari Stanislav”, este deținător de certificat AEOF, ce-i acordă privilegiu la vămuirea mărfii.

Sub acest aspect, Curtea de Apel Bălți a remarcat că, la preluarea documentelor anexate la scrisoarea de trăsură sau înmânate direct cărașului, acesta nu este obligat să verifice dacă documentele sau indicațiile sunt corespunzătoare și suficiente. În schimb, cărașul poartă riscul pierderii sau utilizării necorespunzătoare a documentelor anexate la scrisoarea de trăsură sau înmânate lui. Astfel, legislația instituie imperativ răspunderea cărașului pentru aceste fapte.

La 04 ianuarie 2019, ÎI „Chetrari Stanislav” a declarat recurs împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (f.d. 124-127).

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat legea și a comis alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei, menționând în acest sens că, deși instanțele inferioare au reținut că SRL „Forward International” este deținătorul certificatului AEOF, nu au indicat probele în baza cărora și-a format această concluzie, cu trimitere la foaia dosarului unde s-ar afla această probă.

Totodată, conform legislației în vigoare, cheltuielile de transport și de vămuire le achită clientul din contractul de transport, în speță SRL „Forward International”.

La fel, recurentul a relevat că staționarea transportului timp de 3 zile în zona de control vamal s-a datorat regimului de lucru al ÎS „Vamservinform”, deoarece

transportul a intrat în zona de control vamal în zi de vineri și așa cum în acea dată nu s-a reușit efectuarea controlului vamal, iar zilele de sâmbătă și duminică sunt nelucrătoare, ÎI „Chetrari Stanislav” a fost impus de situație să intre pe teritoriul terminalului vamal întru asigurarea integrității mărfurilor pe timpul zilelor nelucrătoare.

Referitor la aprecierea instanței de apel a clauzei contractuale „Rugăm insistent la vămuire șoferul să nu intre cu camionul în terminal”, recurentul a indicat că această clauză are un caracter dispozitiv nu imperativ, adică părțile contractante prin voința insuficient exprimată, îngăduie să se deroge de la dispozițiile stabilite. Respectiv, această clauză contractuală admite, în caz de necesitate, derogarea de la conduita prestabilită.

Cu atât mai mult că, permisul de intrare nr. 7927 din 28 august 2015 a fost eliberat pe numele clientului din contractul de transport – SRL „Forward International”, care de altfel este înscris și în Registrul de evidență al permisurilor de intrare, unde figurează suma de plată. Deci intrarea în zona de control vamal s-a făcut pe numele clientului care a comandat transportul și a cărui marfă se transporta.

Finalmente, recurentul a învederat că instanțele inferioare s-au pronunțat asupra unui mijloc de transport ce nu aparține ÎI „Chetrari Stanislav”, și anume cel cu n/î „BLD925”, pe când n/î corect este „BLDK925”.

În această ordine de idei, recurentul ÎI „Chetrari Stanislav” a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 11 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii acțiunii depuse de ÎS „Vamservinform”.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac

ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii vs Franța, 23 octombrie 1996, § 40; Tricard vs Franta, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag vs Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard vs Franta, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, § 16; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov vs Ucraina, 3 aprilie 2008, § 41; Ustimenko vs Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Din avizul de recepție a corespondenței DS3118095987AS (f.d. 119) se atestă că decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată ÎI „Chetrari Stanislav” la 27 decembrie 2018. Respectiv, prin prisma articolului 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de atac în ordine de recurs a deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a început să curgă la 28 decembrie 2018, iara data fiind ziua de 28 februarie 2019, ora 24.00.

Respectiv, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 04 ianuarie 2019.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces

sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depusă de ÎI „Chetrari Stanislav” rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea unor circumstanțe factice ale cauzei și transpunerea normelor legale.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea

recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece ÎI „Chetrari Stanislav” nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de ÎI „Chetrari Stanislav” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce ÎI „Chetrari Stanislav” a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de ÎI „Chetrari Stanislav” împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de întreprinderea individuală „Chetrari Stanislav” împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea de stat „Vamservinform” împotriva întreprinderii individuale „Chetrari Stanislav”, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Forward International” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic